

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.546>

JEL classification: D14, D91, G41, A13, I31

UDC: 336.012.23:159.923.2:005.96

Вадим МАСЛІЙ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної математики,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: v.maslii@wunu.edu.ua
ORCID iD: 0000-0002-9672-9669
Web of Science ResearcherID: ABT-7357-2022

Олександр ГОЙ

Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: alexunderemotion@gmail.com
ORCID iD: 0009-0009-6432-4999

Олександр ШЕХАНІН

Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: shekhanin2022@gmail.com
ORCID iD: 0009-0005-3561-4242

СТАВЛЕННЯ ДО ГРОШЕЙ ЯК КОМПОНЕНТА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА ЇЇ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІЗ ФІНАНСОВОЮ ПОВЕДІНКОЮ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Фінансова грамотність є важливою компетенцією, що дозволяє індивідам ефективно управляти своїми наявними грошовими ресурсами, мінімізувати наслідки раптових економічних шоків та сприяє довгостроковій стабільності як на особистому, так і на національному рівнях. У сучасному динамічному економічному середовищі, в умовах зростаючої кількості інвестиційних і кредитних інструментів та платіжних рішень, низький рівень фінансової компетентності призводить до підвищених ризиків боргового навантаження, зниження рівня заощаджень та втрати довіри до фінансових установ. Люди з високим рівнем фінансової обізнаності частіше приймають обґрунтовані інвестиційні рішення, що сприяє зростанню їхнього добробуту та зменшенню тривожності щодо майбутнього матеріального благополуччя. У глобалізованому світі з відкритими фінансовими ринками здатність громадян розуміти механізми інвестування, кредитування та управління боргом знижує їх вразливість перед кризами опосередковано впливаючи на стійкість національної економіки. Дослідження міжнародних організацій підкреслюють, що без фінансової грамотності неможливий ефективний розвиток ринкової економіки та інтеграція індивідів у сучасні фінансові системи.

Метою статті є аналіз теоретичних моделей ставлення до грошей як компоненти фінансової грамотності та виявлення їх взаємозв'язку з практичною фінансовою поведінкою населення України.

Методологія. Для дослідження взаємозв'язку між ставленням до грошей та формуванням фінансової поведінки населення було застосовано наступні методи наукового аналізу: метод теоретичного аналізу та узагальнення застосовувався для огляду досліджень закордонних та вітчизняних вчених щодо

© Вадим Маслій, Олександр Гой, Олександр Шеханін, 2025

Отримано: 29.01.2025 р.

Рекомендовано до друку: 17.03.2025 р.

Опубліковано: 26.03.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Маслій В., Гой О., Шеханін О. Ставлення до грошей як компонента фінансової грамотності та її взаємозв'язок із фінансовою поведінкою: теоретичний аспект. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 1. С. 546-552. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.546>

оцінки та ідентифікації типів ставлення до грошей, узагальнень результатів практичних досліджень Національного банку України. Висновки базуються на поєднанні кількісних і якісних даних, що забезпечує комплексний підхід до вивчення взаємозв'язку між грошовою ментальністю та моделями фінансової поведінки.

Результати. Виявлено, що позитивне ставлення до грошей корелює з активною довгостроковою фінансовою поведінкою, зокрема регулярними заощадженнями та плануванням витрат. Демографічні чинники (стать, вік, рівень освіти, місце проживання) істотно впливають на тип грошових установок. Молодь демонструє домінування заощаджувального мислення, проте потребує подальших освітніх інтервенцій для підвищення рівня довіри до банківських продуктів та розвитку фінансових навичок.

Ключові слова: фінансова грамотність; фінансова поведінка; фінансове ставлення; шкала; тип; гроші; заощадження.

Вступ

Фінансова грамотність стала однією з ключових компетенцій сучасної людини, особливо в умовах економічної нестабільності та появи значної кількості фінансових продуктів, складних для розуміння пересічного споживача. В Україні, як і в багатьох інших країнах, рівень фінансової обізнаності населення безпосередньо впливає на моделі прийняття фінансових рішень, що, у свою чергу, визначає добробут домогосподарств та стійкість економіки загалом. Фінансова поведінка українців, характеризується короткостроковим плануванням, низьким рівнем заощаджень та обмеженим використанням інвестиційних інструментів. Це може бути зумовлено як недостатнім рівнем фінансової грамотності, так і низьким рівнем довіри до фінансових установ. Водночас, дослідження показують, що особи з вищим рівнем фінансової обізнаності частіше приймають обґрунтовані фінансові рішення, що сприяє підвищенню їхнього добробуту.

Наявні дослідження окреслюють базову картину взаємозв'язку між фінансовою грамотністю (далі – ФГ, прим. авторів) та поведінкою українців. Т. Кізима опираючись на результати дослідження В. Леонова [1] виокремила основні складові фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств, зокрема: дохідну, фіскальну, споживчу, заощаджувальну, інвестиційну, кредитну та доброчинну [2, с. 20-21]. Н. Дорошенко та В. Романів виділили основні ФГ та основні причини її низького рівня [3]. С. Домбровська за результатами дослідження ФГ населення України запропонувала деякі напрямки підвищення її рівня, як от запровадження

програм і проєктів з підвищення фінансової соціалізації [4, с. 10-11]. М. Ливдар, О. Чубка та У. Янківська (2022) виокремили основні чинники впливу на добробут населення, складовою якого є фінансова грамотність [5, с. 155]. Т. Кізима, В. Булавинець та А. Кізима досліджуючи фінансову поведінку домогосподарств через призму теорій поведінкових фінансів, акцентують увагу на тому, що: «моделі фінансової поведінки домогосподарств формуються на основі поєднання окремих різновидів; для одних – це споживча, для інших – заощаджувальна або інвестиційна, ще для інших – кредитна або ж страхова» [6, с. 156].

Мета статті

Рівень ФГ є важливим показником здатності людей приймати фінансові рішення. За визначенням Організації економічного співробітництва та розвитку – ФГ це не тільки знання та розуміння фінансових концепцій та ризиків, але й навички, мотивація та впевненість у застосуванні таких знань, їх розуміння для прийняття ефективних рішень у різних фінансових контекстах, з метою покращення фінансового добробуту окремих осіб та суспільства, а також для забезпечення участі в економічному житті [7]. Оскільки ФГ стосується фінансової поведінки то метою статті є дослідження взаємозв'язку між її рівнем та моделями фінансової поведінки населення України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасні дослідження фінансової грамотності, кількість яких зросла у зв'язку із фінансовою кризою 2008 року, акцентовані на основних її компонентах. До останніх,

відповідно до методології Організації економічного співробітництва та розвитку, відносяться фінансове ставлення та фінансові знання [8] і саме вони, на нашу думку, визначають моделі фінансової поведінки населення.

Така компонента як фінансове ставлення визначається через ставлення до грошей, підходи до фінансового планування, а також здатність людини «підтримувати порядок у своїх фінансах». Ще на початку 70-х років XX ст. дослідники зазначали, що гроші це дуже суб'єктивне поняття та по-різному визначається кожною людиною і мають не лише внутрішню цінність але й певну мотиваційну силу [9], [10]. Пізніше, спостерігається синтез досліджень пов'язаних з особистістю та фінансовими установками: К. Т. Ямаучі (K. T. Yamauchi) та Д. Дж. Темплер (D. J. Templer) запропонували шкалу ставлення до грошей та чотири виміри ставлення до грошей: 1) влада-престиж; 2) час володіння; 3) недовіра; 4) тривога [11]. Відповідно до цієї шкали для людей які належать до 1 виміру, гроші є символом успіху та влади, вони, зазначає С. Чан (S. Chan) [12], орієнтовані на високу якість товару та його новизну; особам 2 групи притаманний детальний етап підготовки до фінансових витрат та постійний контроль фінансового стану, для них характерна ощадна фінансова поведінка, оскільки заощадження мають першочергове значення [11]; особи 3 групи ставляться до фінансів з підозрою, майже зі страхом [11], вони є невпевненими та розчарованими у своїх фінансових споживчих рішеннях; особи, в яких 4 вимір ставлення до грошей – це ті, що перебувають у занепокоєнні, стресі, через фінансові питання, у них амбівалентні почуття до грошей.

А. Ф. Фернхем (A. F. Furnham) запропонував стандартну вимірювальну шкалу грошових переконань та фінансової поведінки (Money Beliefs and Behavior Scale – MBBS), де на основі опитувальника із 60 пунктів можна сформувати один із 6 типів ставлення до грошей: 1) одержимість, 2) влада/витрати, 3) охоронець/консерватор, 4) заощадження, 5) неадекватність, 6) зусилля/стабільність [13]. В 1999 р. А. Ф. Фернхем (A. F. Furnham), досліджуючи серед підлітків ставлення до грошей через витрати та заощадження, з

урахуванням їх вікових характеристик, застосував відмінну від раніше запропонованої шкалу, де на основі 20 тверджень сформував 5 типів [14]: 1) марнотрат, 2) скнара, 3) магнат, 4) мисливець за знижками, 5) азартний гравець. Результати показали значні відмінності у ставленні до грошей за статтю та віком, проте не виявили класових відмінностей [15].

У вітчизняних розвідках впливу цієї компоненти на фінансову поведінку, можна виділити дослідження М. Сімків. В контексті впливу ставлення до грошей на фінансову поведінку, вона дійшла до висновку, що існують відмінності за статтю, освітою, та місцем проживання: чоловіки, частіше ніж жінки використовують гроші як інструмент впливу та схильні розглядати гроші як засіб досягнення та демонстрації власного успіху; люди, які проживають у малих містах і селах демонструють негативне ставлення до грошей; менш освічені люди – гірше контролюють свої фінанси [16], [17].

І. Зубіашвілі виокремлює три складові ставлення до грошей: когнітивну, афективну та конативну. Перша компонента впливає на прийняття фінансових рішень через емоційне відношення до грошей; когнітивна – визначається на основі уявлень індивіда про систему монетарних цінностей суспільства, які дають йому можливість раціонально обґрунтовувати рішення в сфері фінансів; конативна складова проявляється у вигляді грошових мотивів, які стосуються їх заощадження, інвестування, споживання. Ці компоненти тісно взаємопов'язані та взаємодіють між собою [18].

Ставлення до грошей, мислення людей та їх переконання мають вирішальний вплив на їх фінансову поведінку, зазначає Стивен Бернс (Steve Burns) у статті «The Psychology of Wealth: Minders That Keep You Poor Or Make You Rich» [19]. Він виділяє два типи мислення: 1) пастка бідності, або стримуюче мислення; 2) заможне мислення. Ставлення до грошей 1 типу призводить до пасивної фінансової поведінки, неправильних рішень у сфері фінансів. Як результат: надмірні споживчі витрати, накопичення боргів на кредитних картках, нездатність до заощаджень, відсутність бажання розглядати нові варіанти для інвестицій. «Заможне» мислення дає

можливість сформувати активну фінансову поведінку, результати якої можна отримати не в даний момент, а в перспективі: інвестиції в освіту, пріоритетність пенсійних заощаджень, створення цінності для інших, зважена оцінка потенційних можливостей та прийняття виправданих ризиків.

Незважаючи на значну кількість індивідуальних досліджень вищезазначеними та іншими науковцями в контексті ставлення до грошей та формування фінансової поведінки, найбільш масштабним на сьогоднішній день є всеукраїнське опитування, проведене Національним Банком України в період із 13 жовтня до 3 листопада 2023 року, яке охопило 3706 респондентів віком 10-25 років, серед яких [20]: 2431 учень середніх та старших класів, у тому числі студенти фахових коледжів, технікумів та училищ 1 та 2 курсів, яких можна прирівняти до старших класів загальноосвітніх шкіл; 1275 студентів. Його результати дають можливість зробити певні висновки, щодо ставлення до грошей та його впливу на формування заощаджувальної поведінки: за шкалою від 1 до 5 (де 1 – негативне, 5 – позитивне) рівень ставлення до заощаджень в респондентів становить 4,29; 51% заощаджують на постійній основі, 23% – заощаджують, коли отримують гроші. В обох цільових групах (учні та студенти) зафіксоване домінуюче ставлення до заощаджувальної поведінки, як до можливості придбати бажане. Щодо фінансового планування, то його дотримується переважна більшість опитуваних: 60% студентів та 56% учнів; використанню для заощаджень банківських технологій (банківська картка, депозит) надають перевагу 23% студентів та 39% учнів; щодо мотивації, то заощаджують для подальшої освіти 31% студентів та 25% учнів, «фінансової» подушки – 45% студентів та 21% учнів [20].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Леонов В. В. Мотиваційні чинники фінансової поведінки населення України: емпіричний аналіз. Український соціум. 2007. № 3. С. 63–76.
2. Кізима Т. О. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, класифікація, чинники впливу. Світ фінансів. 2011. № 4. С. 19–26.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведений теоретичний аналіз дає можливість зробити висновки, що ставлення до грошей є ключовим компонентом фінансової грамотності, який безпосередньо впливає на формування моделей фінансової поведінки. Індивідуальні переконання, емоційне сприйняття грошей, а також соціокультурні чинники значною мірою визначають рівень обізнаності та здатність до прийняття раціональних фінансових рішень. Зокрема, особи з, так званим, «заможним» типом мислення частіше демонструють активну, довгостроково-орієнтовану фінансову поведінку, що включає заощадження, інвестування та фінансове планування. Дані всеукраїнського опитування молоді свідчать про зростання інтересу до фінансової стабільності та підвищення мотивації до заощаджень, однак актуальним залишається питання розвитку фінансової соціалізації. Встановлено, що фактори статі, віку, рівня освіти та місця проживання обумовлюють відмінності у ставленні до грошей та, відповідно, у фінансовій поведінці.

Перспективними напрямками подальших досліджень, на нашу думку є: емпіричне вивчення впливу окремих типів ставлення до грошей на конкретні моделі поведінки різних вікових та соціальних груп; аналіз ефективності програм фінансової освіти з акцентом на формування позитивного грошового мислення; порівняльне дослідження фінансової поведінки в контексті міжкультурних відмінностей. Також доцільно зосередитися на вивченні механізмів трансформації грошових установок у підлітків та молоді, що є особливо актуальним у контексті забезпечення впровадження компетентнісного підходу для представлення в освітньому процесі Нової української школи наскрізної змістової лінії «Підприємливість і фінансова грамотність».

3. Дорошенко Н. О., Романів В. В. Фінансова грамотність населення України. Ефективна економіка. 2018. № 11. DOI <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.11.79>. URL <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6682>.
4. Домбровська С. О. Сучасні методи формування фінансової грамотності населення України. Освітня аналітика України. 2022. № 3(19). С. 5–14. DOI <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-3-5-14>.
5. Ливдар М. В., Чубка О. М., Янківська У. В. Фінансова грамотність населення: вітчизняний досвід та українські реалії. Інфраструктура ринку. 2022. № 65. С. 152–156. DOI <https://doi.org/10.32843/infrastruct65-26>.
6. Кізима Т., Булавинець В., Кізима А. Фінансова поведінка домогосподарств у контексті розвитку поведінкових фінансів. Економічний аналіз. 2022. Т. 32. № 4. С. 152–164. DOI <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.152>.
7. OECD. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. 2013. URL <https://www.oecd.org/en/publications/oecd-infe-2013>.
8. OECD. OECD/INFE Toolkit for Measuring Financial Literacy and Financial Inclusion 2022. 2022. URL <https://www.oecd.org/financial/education/2022-INFE-Toolkit-Measuring-Finlit-Financial-Inclusion.pdf>.
9. Nemeth E., Zsoter B. Personality, attitude and behavioural components of financial literacy: a comparative analysis. Journal of Economics and Behavioral Studies. 2017. Vol. 9(2(J)). P. 46–57. DOI [https://doi.org/10.22610/jebbs.v9i2\(J\).1649](https://doi.org/10.22610/jebbs.v9i2(J).1649).
10. Wernimont F. P., Fitzpatrick S. The meaning of money. Journal of Applied Psychology. 1972. Vol. 56(3). P. 218–226. DOI <https://doi.org/10.1037/h0033107>.
11. Yamauchi T. K., Templer J. D. The development of a money attitude scale. Journal of Personality Assessment. 1982. Vol. 46(5). P. 522–528. DOI https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4605_14.
12. Chan S. Y. F. The exploratory relationship between money attitude and consumer style. Australian Journal of Psychology. 2003. Vol. 55. P. 119–128.
13. Furnham A. F. Many sides of the coin: the psychology of money usage. Personality and Individual Differences. 1984. Vol. 5(5). P. 501–509. DOI [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(84\)90025-4](https://doi.org/10.1016/0191-8869(84)90025-4).
14. Furnham A. F., Argyle M. The Psychology of Money. London : Psychology Press, 1998. 332 p.
15. Furnham A. F. The saving and spending habits of young people. Journal of Economic Psychology. 1999. Vol. 20(6). P. 677–697. DOI [https://doi.org/10.1016/S0167-4870\(99\)00030-6](https://doi.org/10.1016/S0167-4870(99)00030-6).
16. Сімків М. Соціально-психологічні аспекти ставлення до грошей. Соціогуманітарні проблеми людини. 2010. № 5. С. 209–217. URL <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27362/20-Simkiv.pdf?sequence=1>.
17. Simkiv M. Money attitude of Ukrainian young people: socio-demographic aspect. Journal of Education Culture and Society. 2024. № 2. P. 36–44. DOI <https://doi.org/10.15503/jecs20132-36-45>.
18. Зубіашвілі І. К. Ставлення до грошей як важливий фактор соціалізації. Проблеми сучасної психології. 2019. № 14. С. 301–311. DOI <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2011-14>.
19. Burns S. The Psychology of Wealth: Minds That Keep You Poor or Make You Rich. New Trader U. 2024. 13 August. URL <https://www.newtraderu.com/2024/08/13>.

20. Національний банк України. Центр фінансових знань «ТАЛАН». Опитування з фінансової грамотності на тему: «Заощадження». URL: https://talan.bank.gov.ua/uploads/ekspertyz_a.

REFERENCES

1. Leonov, V. V. (2007). Motivational factors of financial behaviour of the population of Ukraine: empirical analysis. *Ukrainian society*, 3, 63–76. [in Ukrainian].
2. Kizyma, T. O. (2011). Financial behaviour of households: essence, classification, influencing factors. *World of finance*, 4, 19-26. [in Ukrainian].
3. Doroshenko, N. O. & Romaniv, V. V. (2018). Financial literacy of the population of Ukraine. *Effective economy*, 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.11.79> URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6682> [in Ukrainian].
4. Dombrovska, S. O. (2022). Modern methods of forming financial literacy of the population of Ukraine. *Educational analytics of Ukraine*, 3 (19), 5-14. <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-3-5-14> [in Ukrainian].
5. Lyvdar, M. V., Chubka, O. M. & Yankivska, U. V. (2022). Financial literacy of the population: domestic experience and Ukrainian realities. *Market infrastructure*, 65, 152-156. <https://doi.org/10.32843/infrastructure65-26> [in Ukrainian].
6. Kizyma, T., Bulavynets, V. & Kizyma, A. (2022). Financial behaviour of households in the context of the development of behavioural finance. *Economic analysis*, 32 (4), 152-164. <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.152> [in Ukrainian].
7. OECD (2013). OECD working papers on finance, insurance and private pensions. URL: <https://www.oecd.org/en/publications/oecd-infe-2013>.
8. OECD (2022, 28 March). OECD/INFE Toolkit for Measuring Financial Literacy and Financial Inclusion. URL: <https://www.oecd.org/financial/education/2022-INFE-Toolkit-Measuring-Finlit-Financial-Inclusion.pdf>.
9. Nemeth E., Zsoter B. (2017). Personality, attitude and behavioural components of financial literacy: a comparative analysis. *Journal of Economics and Behavioural Studies*. 9(2(J)): 46-57. [https://doi.org/10.22610/jebbs.v9i2\(J\).1649](https://doi.org/10.22610/jebbs.v9i2(J).1649).
10. Wernimont, F. P. & Fitzpatrick S. (1972). The meaning of money. *Journal of Applied Psychology*, 56 (3), 218-226. <https://doi.org/10.1037/h0033107>.
11. Yamauchi, T. K. & Templer, J. D. (1982). The development a money attitude scale. *Journal of Personality Assessment*, 46 (5), 522-528. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4605_14.
12. Chan, S. Y. F. (2003). The exploratory relationship between money attitude and consumer style. *Australian Journal of Psychology*, 55, 119- 128.
13. Furnham, A. F. (1984). Many sides of the coin: The psychology of money usage. *Personality and Individual Differences*, 5 (5), 501-509. [https://doi.org/10.106/0191-8869\(84\)90025-4](https://doi.org/10.106/0191-8869(84)90025-4).
14. Furnham, A. F. & Argyle, M. (1998). *The psychology of money*. Psychology Press. 1998. 332 p.
15. Furnham, A. F. (1999). The saving and spending habits of young people. *Journal of Economic Psychology*. 20 (6), 677-697. [https://doi.org/10.106/SO167-4870\(99\)00030-6](https://doi.org/10.106/SO167-4870(99)00030-6).

16. Cimkiv, M. (2010). Socio-psychological aspects of the attitude towards money. *Socio-humanitarian problems of human*, 5, 209-2017. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27362/20-Simkiv.pdf> [in Ukrainian].
17. Simkiv, M. (2024). Money attitude of Ukrainian young people: socio-demographic aspect. *Journal of Education Culture and Society*. 2, 36-44. <https://doi.org/10.15503/jecs20132-36-45>.
18. Zubiashvili, I. K. (2019). Attitude towards money as an important factor of socialization. *Problems of modern psychology*, 14, 301-311. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2011-14> [in Ukrainian].
19. Burns, S. The Psychology of Wealth: Minds That Keep You Poor or Make You Rich. New Trader U. 2024. 13 august. URL: <https://www.newtraderu.com/2024/08/13>.
20. NBU. Financial Knowledge Center «TALAN» (2023, November) Financial literacy survey on the topic: «Savings». URL: <https://talan.bank.gov.ua/uploads/ekspertyza> [in Ukrainian].

Vadym Maslii, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Applied Mathematics, West Ukrainian National University, Ukraine

Oleksandr Hoi, West Ukrainian National University, Ukraine

Oleksandr Shekhanin, West Ukrainian National University, Ukraine

Attitude towards money as a component of financial literacy and its relationship with financial behaviour: a theoretical aspect

Abstract

Introduction. Financial literacy is a crucial competency that enables individuals to effectively manage their available monetary resources, minimize the impact of sudden economic shocks, and contribute to long-term stability both at the personal and national levels. In today's dynamic economic environment, with a growing number of investment and credit instruments as well as payment solutions, a low level of financial competence leads to increased debt burden risks, reduced savings, and a loss of trust in financial institutions. People with a high level of financial awareness are more likely to make informed investment decisions, which enhances their well-being and reduces anxiety about future financial security. In a globalized world with open financial markets, citizens' ability to understand investment, lending, and debt management mechanisms reduces their vulnerability to crises, indirectly strengthening national economic resilience. Studies by international organizations emphasize that without financial literacy, the effective development of a market economy and the integration of individuals into modern financial systems is impossible.

The purpose is to analyse theoretical models of attitudes toward money as a component of financial literacy and to identify their relationship with the practical financial behaviour of the Ukrainian population.

Methodology. To study the relationship between attitudes toward money and the formation of financial behaviour, the following scientific analysis methods were used: the method of theoretical analysis and generalization was applied to review the research of foreign and domestic scholars regarding the assessment and identification of types of attitudes toward money, and to synthesize the findings of practical studies conducted by the National Bank of Ukraine. The conclusions are based on a combination of quantitative and qualitative data, which provides a comprehensive approach to examining the relationship between money mentality and financial behaviour models.

Results. It was found that a positive attitude toward money correlates with active long-term financial behaviour, particularly with regular saving and expense planning. Demographic factors (such as gender, age, level of education, and place of residence) significantly influence the type of money attitudes. Young people tend to exhibit a dominant saving mindset but require further educational interventions to enhance trust in banking products and to develop financial skills.

Keywords: financial literacy; financial behaviour; financial attitude; scale; type; money; savings.

Cite as: Maslii, V., Hoi, O., and Shekhanin, O. (2025). Attitude towards money as a component of financial literacy and its relationship with financial behaviour: a theoretical aspect. *Economic analysis*, 35 (1), 546-552. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.546>